

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

2. Industrias quasdam, sortium instar, adhibitas aut adhiberi solitas, non esse damnandas, si quidem, sine malo dolo, aut malo fine adhibeantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

Primum documentum. Quædam *Sortes* vocantur, quæ non sunt *Sortes*, sed meræ industriae naturales, atq; ex se non illicitæ; sed sæpe etiam laudatæ. Talis fuit Sors, ex hinnitu equi captata, de qua supra. Etsi enim vera sors fuisset, si in regem electus esset, cuius equus in forum deductus casu hinnisset; non fuit tamen vera sors, si ad illum aspiciamus, cuius consilio ingenioque, equus, præcedente die, in eodem loco ad aquam admissus, quodammodo eruditus & assuetus fuit hinnire, cum ad eundem locum redisset. Talis industria fuit Friderici III. apud quem, cum rusticus questus esset, iugalium equorum alterum, in caupona sibi, per abigeum, subductum esse; abactorem sibi Imperator iussit indicari. Rusticus id à se fieri posse negavit, eò quòd hominem non nosset. Subridens Fridericus ait: Clementer tecum est actum, nam cum in hac vrbe tot sint equites, equi tam pauci, mirum est, milites non vtrumque equum simul abstulisse. Equa, ò Cæsar, subdit rusticus, est altera, quæ militibus paruo vsui. Age igitur, inquit Imperator, equam inscende, perque omnes vicos, plateas, compita, & angiportus vrbis obequita. Subtractus equus in aliquo stabulo latitat; is, cum iugalis odorem senserit, illico hinnitum edet sociamque salutabit. Placuit rustico consilium, & profuit. Nam hinnitum proditus est abigeus, sicut quondam Cacus mugitu. Quis sortem hanc potius, quam artem vocaret? Hæc sagacitas, in diuinis litteris, *diuinatio* appellatur: *Diuinatio in labijs regis, in iudicio non errabit os eius.* Eiuscemodi *diuinatio*, seu industria necessaria est iudici, in perplexis ambiguisque factis eruendis, & in rebus, quarum veritas ignoratur, sollerti discussione conijciendis. Tali sollertia Salomon veram matrem agnouit, eique filium reddidit. Tali Ariopharnes Thracum rex filium regis regno dignum inuenit. Tres fuerunt Cimmericorum regis filij, regnum paternum quisque affectabat. Ariopharnes iudex eligitur. Hic erutum patris eorum cadauer è sepulchro, arbori alligat, arcui sortem committit. regni successor destinatur, qui cor patris sagitta tetigisset. Primogenitus guttur, alter medium pectus corde illaso transfixit. Supererat minimo spes regni, vicit pietas, & se regno cedere malle, dum in patris cadauer pietate superior esset, professus; iaculari detrectauit. Huic ergo regnum est adiudicatum, quòd se pariter & verè filium, & virtute superiorem demonstrasset. Ariopharnes hic sorte se vsurum simulauit: arte vsus est. Eiuscemodi complura, de

X x

Alphon.

II.

Æneas Silu.
l. 2. de gestis
Alphon.

Prou. 16. 16.

3. Reg. 3.

Diodor. Sicul. lib. 20.

Anton. Pa. Alphonso primo Neapol. rege, inter ancillam & dominum facinus
norm. l. 2. de negantem; itémque de Theodorico rege Gothorum, inter ma-
gestis Alfonf. trem & filium; déque ipso Carolo Magno, inter patrem & filium
Ioan. Magn. non tam fortuito sortiente, quàm prudenti & ingeniosa argutia,
l. hist. Gotth. verum exprimente. Qualibus industrijs, ex se spectatis, non pec-
catur, nisi finis prauus, aut dolus malus accedat. Sæpe, qui dedit
c. 29. Andr. ingenium, vtitur ingeniosis, vt detegat fraudes stupidorum do-
Barbat. in c. ceatque eos sapere. Nam, *post industriam, sequetur sapientia.*
præsenti in
probation.
Eccl. 10. 10.

III.

Secundum documentum. Etiam propriè dictarum vsus
Sortium vniuersè damnari non debet, non potest. Quia alioqui
multi sancti, qui eas vel laudarunt, vel, etiã Deo inspirante, vsurpa-
runt, immo ipse Deus Sortibus vti iubens, damnaretur. Et quidem
S Gregor. in D. Gregorius de hac re agens, præter supra è veteri lege cômemo-
cap. 4. 1. Re- rata. & quæ infra commemorabuntur, affert in exemplum, Mat-
gum. thie electionem, quæ si mala esset, Apostoli eligendo peccauissent;
neq; diuinum iudicium intercessisset, post humanum, quo duos
seleptos, vnúmque à S. Spiritu electum Origenes, & D. Augustinus
Orig. hom. docuerunt, quando Apostoli stauerunt duos. *Ioseph, qui vocabatur*
23. in Iosue. *Barsabas, qui cognominatus est Iustus: & Matthiam,* nominaque
Augustin. in *Barfabas, qui cognominatus est Iustus: & Matthiam,* nominaque
Pl. 30. c. 2. eorum, vt multi tradunt, inscripta in vnam miserunt, rogarunt-
Act. Apost. que Deum, vt eius prius nomen exiret, quem sciret esse aptiorem.
c. 1. 23. De vsu Sortium, in Veteri Testamento, res è supra memoratis ex-
emplis est clara. Quod si autem tunc maior fuit imperfectio, etiam
ob vsum sortiendi; haud tamen reprehendi potest vsus ille, nisi
Deum ipsum velimus reprehendere, qui, per Moysen, *Sortes* qual-
dam certas introduxit. Quanquam non putandum est, continuo
aberrare à perfectione, minusue rectè fieri, in noua lege, quidquid
lex vetus vsurpauit. Hinc & alij Sancti, in Nouo Testamento, *Sortes*
subinde, quamuis neque omnes, neque temerè vsurpauerunt.

IV.

Tertium documentum. Sortes omnes diuina iussione ad-
hibitæ, rectè sunt adhibitæ, vt per se patet. Nam qui Deo pareat,
non peccat; cum peccatum Deus iubere, vel ad illud adhortari
Marc. 7. 37. non possit, qui *bene omnia fecit*. Et cur, cuius est, opus præscribere;
Leuit. 16. 18. non possit etiam modum operis præscribere? Rectè ergo olim
hircus immolandus Sorte electus est. Rectè electus sorte Aaron,
Num. 17. 1. de quo locutus est Dominus ad Moysen, dicens: *Loquere ad filios Israël,*
& accipe ab eis virgas singulas, per cognationes suas, à cunctis Principi-
bus tribuum, & virgas duodecim, & vnusquisq; nomen supercribes
virga